

OBSAH

Předmluva	7
Předmluva autorů	9
I. ÚVOD	19
<i>Účel a pojetí díla . . . . .</i>	19
1.1 Pojetí díla	19
1.2 Vztah k předchozím svazkům	20
1.3 Obsah tohoto svazku	21
1.4 Vztah k následujícím svazkům	22
1.5 Způsob zpracování látky	23
1.6 Použití tvarových kmitů	24
<i>Základní pojmy a způsob výkladu . . . . .</i>	25
1.7 Základní pojmy	25
1.8 Způsob výkladu	31
II. ŘÍZENÍ PRŮBĚHU KMITŮ LINEÁRNÍMI PRVKY	33
2.1 Lineární prvky	33
2.2 Dělení a sčítání napětí	34
2.3 Tvarování průběhů pasivními prvky	35
2.4 Lineární zesilovače se zápornou zpětnou vazbou	39
2.5 Zesilovače se zpětnou vazbou z anody na mřížku	42
2.6 Lineární tvarovací zesilovače; kapacitní zpětná vazba	46
2.7 Použití operátorového značení	52
III. POUŽITÍ NELINEÁRNÍCH PRVKŮ	55
<i>Úvod . . . . .</i>	55
3.1 Ideální prvky	55
3.2 Základní operace	57
<i>Operace prováděné pomocí nelineárních prvků . . . . .</i>	58
3.3 Vytváření tvarových průběhů	58
3.4 Amplitudový výběr	58
3.5 Amplitudové srovnávání	60
3.6 Časový výběr	62
3.7 Amplitudová modulace	64
3.8 Časová modulace	66
3.9 Fázová modulace	67
3.10 Amplitudová demodulace	67
3.11 Nastavování úrovně	69
3.12 Časová demodulace	70
3.13 Amplitudová diskriminace	71

<i>Charakteristiky nelineárních prvků</i>	72
3.14 Vakuová dioda	72
3.15 Stykové usměrňovače	81
3.16 Fotony	86
3.17 Závěrný bod u mřížkových elektronek	86
3.18 Nelineárnosti anodové charakteristiky	90
3.19 Nelineárnosti mřížkového proudu	93
3.20 Úplné charakteristiky	94
3.21 Výbojky	95
3.22 Zpětnovazební obvody	98
3.23 Složené obvody	99
3.24 Prvky s několika proměnnými	99
3.25 Zakřivené charakteristiky	105
3.26 Polohové prvky	105
3.27 Podrobnější popis fyzických prvků	105
IV. GENERÁTORY SINUSOVÝCH KMITŮ	114
<i>Netlumené kmity</i>	114
4.1 Všeobecné vlastnosti	114
4.2 Oscilátory s rezonančními obvody	116
4.3 Krystalové oscilátory	119
4.4 Oscilátory s fázovým posunem	122
4.5 Můstkové oscilátory	128
4.6 Oscilátory se záporným odporem	136
4.7 Záznejové oscilátory	138
4.8 Elektromechanické generátory sinusových kmitů	138
<i>Stabilisace oscilátorů</i>	139
4.9 Stabilisace amplitud	139
4.10 Stabilisace kmitočtu	140
<i>Mnohofázové sinusové průběhy</i>	143
4.11 Vytváření kruhové časové základny pro obrazovku	144
4.12 Fázovací články složené z odporů a reaktancí	148
<i>Klíčované kmity</i>	152
4.13 Kmitavý obvod	152
4.14 Klíčovaný Hartleyův oscilátor	154
4.15 Klíčované krystalové oscilátory	157
<i>Klíčované mnohofázové sinusové kmity</i>	159
4.16 Zpětnovazební obvod <i>RC</i>	161
4.17 Fázový dělič	165
4.18 Použití klíčovaných kmitů v servomechanismech	167
V. VÝROBA RYCHLÝCH PRŮBĚHŮ	169
<i>Úvod</i>	169
5.1 Způsoby a zásady výroby rychlých průběhů	169
5.2 Použití rychlých průběhů	171
5.3 Další praktické konstrukční připomínky	171
<i>Multivibrátory</i>	172
5.4 Bistabilní multivibrátory	173
5.5 Monostabilní multivibrátory	176
5.6 Astabilní multivibrátory	181
5.7 Rozbor přechodu mezi stavy multivibrátoru	183
5.8 Rozbor časování	186
5.9 Způsob získání rychlého přechodu	187
5.10 Monostabilní multivibrátory pro velmi úzké impulsy	188
5.11 Získání rychlého zotavení — astabilní multivibrátory s velkou nesouměrností	191
5.12 Spouštění a synchronisace multivibrátorů	194

5.13	Stabilisace doby trvání kvasistabilního stavu	197
5.14	Ovládání doby trvání kvasistabilního stavu	201
	<i>Fantastrony</i>	202
5.15	Úvod: Millerův rozkladový generátor	202
5.16	Mřížkové vázaný fantastron	203
5.17	Sanatron a sanafant	206
5.18	Katodově vázaný fantastron	209
VI. BLOKOVACÍ OSCILÁTORY A IMPULSOVÉ GENERÁTORY SE ZPOŽDOVACÍM VEDENÍM		211
6.1	Blokovací oscilátory	211
	<i>Impulsové průběhy</i>	216
6.2	Vliv transformátoru	216
6.3	Vliv elektronky	218
	<i>Metody spouštění</i>	222
6.4	Úvod	222
	<i>Doba zotavení</i>	227
6.5	Všeobecné poznatky	227
6.6	Dělení kmitočtu	229
6.7	Nahodilé kolísání impulsového opakovacího kmitočtu	229
	<i>Praktické obvody</i>	230
6.8	Všeobecné poznatky	230
6.9	Zpětná vazba z anody na mřížku	230
6.10	Některé aplikace blokovacího oscilátoru	237
6.11	Impulsové generátory se zpožďovacím vedením	241
6.12	Použití zpožďovacího vedení k zakončení skokové funkce	242
6.13	Zpětnovazební obvody	246
6.14	Zpožďovací vedení používané k zakončování regeneračního pochodu	248
6.15	Vytváření duplikátů impulsů zpožďovacími vedeními	251
VII. VYTVÁŘENÍ TROJÚHELNÍKOVÝCH PRŮBĚHŮ		256
	<i>Všeobecné poznatky</i>	256
7.1	Definice a druhy	256
7.2	Vlastnosti trojúhelníkových průběhů	257
7.3	Použití trojúhelníkových průběhů	258
7.4	Metody vytváření trojúhelníkových průběhů	259
	<i>Podrobný rozbor výrobních method</i>	261
7.5	Nabíjení kondensátoru přes odpor	261
	<i>Použití velké proměnné impedance</i>	262
7.6	Indukčnost v serii s odporem	262
7.7	Proměnné elektronkové impedance	265
	<i>Obvody s kladnou a zápornou zpětnou vazbou</i>	267
7.8	Použití katodového sledovače	268
7.9	Obvod katodového sledovače s kompenzačním členem	274
	<i>Obvody se zápornou zpětnou vazbou</i>	278
7.10	Obecná theorie a rozřídění	278
7.11	Jednostupňové zesilovače s vnějším vrátkováním	280
7.12	Několikastupňové zesilovače s vnějším vrátkováním	283
7.13	Obvody s vlastním vrátkováním	284
VIII. VYTVÁŘENÍ ZVLÁŠTNÍCH PRŮBĚHŮ		289
8.1	Úvod	289
8.2	Zvláštní trojúhelníkové a pravouhlé průběhy	290
8.3	Lichoběžníkové průběhy	297

8.4	Exponenciální průběhy	297
8.5	Hyperbolické průběhy	301
8.6	Hyperbolické průběhy vytvářené alegebraickými operacemi nebo kompensací nábojů	302
8.7	Vytváření hyperbolických průběhů sečítáním exponenciálních průběhů	304
8.8	Parabolické průběhy	307
8.9	Vyšší mocninové a řadové aproximace	312
8.10	Sečítání sinusových průběhů	312
8.11	Tvarování impulsů	313
8.12	Aproximace klívek úseky	315
	<i>Zvláštní průběhy proudů . . . . .</i>	<i>317</i>
	Úvod	317
	8.13 Odvození průběhu proudů z průběhu napětí	317
	8.14 Generátory průběhů proudů	319
	8.15 Nastavení úrovně průběhů proudů	321
IX. AMPLITUDOVÝ VÝBĚR, AMPLITUDOVÉ SROVNÁVÁNÍ A AMPLITUDOVÁ DISKRIMINACE		324
9.1	Úvod	324
9.2	Amplitudový výběr	324
9.3	Diodové selektory	327
9.4	Selektory s germaniovými diodami	329
9.5	Triodové a pentodové selektory	329
9.6	Kompensace unášení katody	330
9.7	Kvasiselektory	332
9.8	Amplitudové srovnávání	332
9.9	Zesilovače pro srovnávače	333
9.10	Jednoduchý diodový srovnávač	335
9.11	Srovnávače řízené mřížkou	336
9.12	Multivibrátorové srovnávače	338
9.13	Srovnávač s blokovacím oscilátorem	339
9.14	„Multiar“	340
9.15	Ostatní druhy obvodu „multiar“	342
9.16	Dvoucestné srovnávače	345
9.17	Sinusové srovnávače	345
9.18	Špičkové srovnávání sinusového průběhu	347
9.19	Nulové srovnávání sinusového průběhu	349
9.20	Zesilovač sinusových srovnávačů	352
9.21	Amplitudová diskriminace	354
9.22	Stejnoseměrně vázané diskriminátory	355
9.23	Amplitudový diskriminátor modulovaných nosných vln	358
X. ČASOVÝ VÝBĚR		360
10.1	Úvod	360
10.2	Amplitudové selektory	361
10.3	Spínací obvody	366
10.4	Několikanásobné koincidenční obvody	376
10.5	Mezní časové selektory	379
10.6	Oscilografické zobrazování	384
XI. ELEKTRICKÁ AMPLITUDOVÁ MODULACE		385
11.1	Úvod	385
11.2	Amplitudové selektory ovládané signálem	386
11.3	Spínačové modulátory ovládané nosným napětím	392
11.4	Vývážené modulátory s triodami, tetradami a několikamřížkovými elektronkami	408
11.5	Modulace proměnnou kapacitou	412
11.6	Diodový modulátor se zápornou zpětnou vazbou	414
11.7	Modulace pomocí nelineárních magnetických obvodů	414
11.8	Závěrečný přehled	418

XII. ELEKTROMECHANICKÉ MODULÁTORY	421
12.1 Úvod	421
<i>Potenciometry</i>	423
12.2 Základní vlastnosti	423
12.3 Lineární potenciometry	425
12.4 Sinusové potenciometry	427
12.5 Nelineární potenciometry	430
<i>Polohové transformátory</i>	433
12.6 Selsyny	433
12.7 Použití selsynů při sinusovém nosném napětí	437
12.8 Modulace složitých napěťových průběhů	440
12.9 Modulace složitých proudových průběhů	444
<i>Kapacitní děliče</i>	448
12.10 Proměnné kondensátory	448
12.11 Použití při sinusovém nosném napětí	449
12.12 Modulace složitých průběhů	452
<i>Transformátorové potenciometry</i>	455
12.13 Regulační autotransformátory	455
<i>Fotoelektrická zařízení</i>	455
12.14 Fotomechanické modulátory	455
XIII. ČASOVÁ MODULACE	458
13.1 Úvodní poznámky	458
<i>Všeobecné vlastnosti časově modulovaných průběhů</i>	458
13.2 Příklady časově modulovaných průběhů	458
13.3 Základní způsoby časové modulace	459
13.4 Použití časové modulace	461
13.5 Lineární a nelineární přenosové funkce	462
13.6 Ovládací signály	463
13.7 Chyby — všeobecný rozbor přesnosti	464
<i>Časová modulace pomocí pilovitého průběhu</i>	467
13.8 Úvod	467
13.9 Typický obvod časové modulace; způsoby spínání a srovnávání	468
13.10 Použití Millerových rozkladových průběhů nabíhajících v záporném směru	473
13.11 Pomalé a nelineární průběhy; zpětnovazební amplitudové srovnávače	475
13.12 Obvody s vlastním vrátkováním	476
<i>Časová modulace pomocí fázové modulace</i>	480
13.13 Úvod	480
13.14 Fázová modulace potenciometrem	481
13.15 Fázovací kondensátory	482
13.16 Selsynové fázové modulátory	486
<i>Časová modulace pomocí akumulčních elektronek</i>	489
13.17 Akumulační elektronky	489
XIV. AMPLITUDOVÁ A ČASOVÁ DEMODULACE	490
14.1 Úvod	490
14.2 Druhy amplitudové demodulace	491
14.3 Amplitudové selektory	492
14.4 Fázové diskriminátory	499
14.5 Spinačové demodulátory	502
14.6 Rozdílové detektory s konstantním výstupem	513
14.7 Všeobecné hodnocení časové demodulace	520

14.8	Zjednodušený časový demodulátor se zápornou zpětnou vazbou	526
14.9	Mechanická demodulace pomocí oscilografického zobrazení	527
14.10	Amplitudová demodulace pomocí elektronických servomechanismů	531
XV. NÁSOCIČE A DĚLIČE KMITOČTU SINUSOVÝCH PRŮBĚHŮ		532
	<i>Násobiče kmitočtu sinusových průběhů</i>	532
15.1	Úvod	532
15.2	Výroba harmonických kmitů	533
15.3	Kmitočtové selektivní filtry	535
	Násobiče kmitočtu	537
15.4	Prakticky používané násobiče kmitočtu	537
	<i>Děliče kmitočtu sinusových průběhů</i>	543
15.5	Úvod	543
15.6	Děliče s časovou základnou	545
15.7	Zpětnovazební děliče kmitočtu	547
15.8	Děliče kmitočtu se zpětnou vazbou a modulací	548
XVI. DĚLENÍ OPAKOVACÍHO KMITOČTU IMPULSŮ		553
	<i>Všeobecné poznatky</i>	553
16.1	Definice	553
16.2	Vlastnosti děličů opakovacího kmitočtu impulsů	553
16.3	Použití děličů opakovacího kmitočtu impulsů	554
16.4	Způsoby nepřetržitého dělení opakovacího kmitočtu impulsů	555
	<i>Použití některých základních obvodů k nepřetržitému dělení kmitočtu</i>	558
16.5	Monostabilní multivibrátory	558
16.6	Dělení kmitočtu astabilními multivibrátory	561
16.7	Dělení kmitočtu pomocí fantastronů	563
16.8	Dělení kmitočtu pomocí blokovacích oscilátorů	568
16.9	Několikastupňové děliče s blokovacími oscilátory	575
16.10	Výbojkové děliče kmitočtu	577
	<i>Složitější děliče a přerušované dělení kmitočtu</i>	579
16.11	Dělení opakovacího kmitočtu metodou výběru impulsů	579
16.12	Dělení kmitočtu se stabilizační resonančními obvody	581
16.13	Několikastupňové děliče se zpětnou vazbou	584
16.14	Přerušované dělení opakovacího kmitočtu	585
XVII. POČÍTÁNÍ		588
	<i>Úvod</i>	583
17.1	Podstata počítání	588
17.2	Obecný způsob počítání	588
	<i>Řadové obvody</i>	590
17.3	Dvojkový počítač	590
17.4	Thyatronové kruhové počítače	597
	<i>Akumulační počítače</i>	599
17.5	Všeobecné poznatky	599
17.6	Paměťové obvody	600
17.7	Akumulační počítače	604
17.8	Kombinace počítačů	609
XVIII. MATEMATICKÉ ÚKONY S PRŮBĚHY — ČÁST I		613
	<i>Sčítání a odčítání napětí a proudů</i>	613
18.1	Všeobecné poznatky	613
18.2	Lineární pasivní články	615
18.3	Sčítání a odčítání s použitím elektronek	622
18.4	Závěrečný přehled	628

<i>Derivace a integrace</i>	629
18.5 Způsoby derivace a integrace	629
18.6 Theoretické řešení	631
18.7 Prakticky použitelné obvody	639
XIX. MATEMATICKÉ ÚKONY S PRŮBĚHY — ČÁST II	648
19.1 Úvod	648
<i>Násobení a dělení</i>	649
19.2 Vztah násobení a dělení k jiným úkonům	649
19.3 Násobiče využívající elektronkových charakteristik	649
19.4 Logaritmická zařízení	651
19.5 Násobiče s nosnými průběhy	654
<i>Umocňování a odmocňování</i>	658
19.6 Umocňovací a odmocňovací obvody	658
19.7 Umocňovací obvody	660
19.8 Odmocňovací obvody	665
19.9 Jiné kvadratické prvky	672
19.10 Zkoušení umocňovacích a odmocňovacích obvodů	673
XX. OSCILOSKOPICKÁ MĚŘENÍ PRŮBĚHŮ	674
20.1 Úvod	674
20.2 Osciloskopy a měřicí přístroje	674
20.3 Měření amplitudy	674
20.4 Měření času	677
20.5 Měření průběhů	679
20.6 Měření kmitočtu	681
20.7 Měření fáze	684
20.8 Měření impedance	685
20.9 Harmonické skreslení klíčovaných sinusových průběhů	685
XXI. AKUMULAČNÍ ELEKTRONKY	686
<i>Úvod</i>	686
21.1 Obecná definice akumulací elektronky	686
21.2 Způsoby činnosti a použití akumulací elektronek	686
21.3 Teorie akumulace	687
21.4 Modulace vychylování	692
21.5 Modulace signálové desky	693
21.6 Modulace zaostření	694
21.7 Kmitočtové modulovaný nosný průběh s modulací jasu	694
<i>Popis zařízení používaného při pokusech s akumulacími elektronkami</i>	695
21.8 Zkoušky s modulací jasu	695
21.9 Zkoušky s modulací vychylování	699
21.10 Synchronizační zařízení s akumulacími elektronkami	704
21.11 Časový demodulátor s akumulací elektronkou	706
XXII. ELEKTRICKÁ ZPOŽDOVACÍ VEDENÍ	708
22.1 Úvod	708
<i>Theorie elektrických zpožďovacích vedení</i>	709
22.2 Konstanta přenosu a charakteristická impedance	709
Vlastnosti obvodů se zvláštními funkcemi γ a Z_0	710
22.3 Ideální přenosový obvod a skreslení	710
22.4 Útlumové skreslení	711
22.5 Fázové skreslení	713
22.6 Útlumové a fázové skreslení	717
22.7 Odraz	719

